

Interpelacja nr 8515

do ministra klimatu i środowiska

w sprawie cen energii ciepłej dla spółdzielni mieszkaniowych

Zgłaszający: Ewa Schädler, Izabela Bodnar, Bożenna Hołownia, Aleksandra Leo, Adam Luboński, Łukasz Osmalak, Ewa Szymanowska, Kamil Wnuk

Data wpływu: 06-03-2025

Szanowna Pani Minister,

do mojego biura poselskiego zgłosili się przedstawiciele spółdzielni mieszkaniowych z Poznania i okolic przedstawiając swoje obawy związane z podwyżkami cen energii ciepłej.

Po 30 czerwca 2025 r., kiedy to obecne mechanizmy ochronne przestaną obowiązywać, spółdzielnie mieszkaniowe będą mierzyć się z trudnościami finansowymi, które mogą przełożyć się na konieczność podwyżek czynszów i pogorszenie sytuacji finansowej lokatorów.

Biorąc pod uwagę powyższe, proszę o udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:

Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska przewiduje przedłużenie obowiązywania tarczy ochronnej przeciwdziałającej podwyżkom cen energii ciepłej po 1 lipca 2025 r.? Jak jest uzasadnienie podwyżek cen energii ciepłej, zwłaszcza w kontekście stabilizacji cen rynkowych za gaz i węgiel? Czy ministerstwo prowadzi analizy dotyczące skutków podwyżek cen energii ciepłej dla gospodarstw domowych i ich wpływu na sytuację ekonomiczną lokatorów? Czy rozważane są alternatywne mechanizmy wsparcia, tak aby zminimalizować negatywne skutki finansowe dla spółdzielni mieszkaniowych?

Uprzejmie proszę o odniesienie się do powyższych kwestii oraz wskazanie możliwych działań mających na celu ochronę mieszkańców przed nadmiernymi wzrostami cen energii ciepłej.

Z poważaniem

Ewa Schädler
Posłanka na Sejm RP

W odpowiedzi na Interpelację Posłanki Ewy Schädler w sprawie cen ciepła dla spółdzielni mieszkaniowych, K10INT8515, informuję, co następuje:

Ad.1.

Czy Ministerstwo Klimatu i Środowiska przewiduje przedłużenie obowiązywania tarczy ochronnej przeciwdziałającej podwyżkom cen energii ciepłej po 1 lipca 2025 r.? Jak jest uzasadnienie podwyżek cen energii ciepłej, zwłaszcza w kontekście stabilizacji cen rynkowych za gaz i węgiel?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi analizy dotyczące obowiązującej tarczy ochronnej przeciwdziałającej podwyżkom cen energii ciepłej. Decyzja co do ewentualnego przedłużenia mechanizmów cen maksymalnych po 1 lipca 2025 r. zostanie podjęta w drugim kwartale br.

Ceny ciepła ustalane są przez przedsiębiorstwa energetyczne, na podstawie uzasadnionych kosztów funkcjonowania, zatwierdzanych w taryfach dla ciepła, przez Prezesa URE¹. Minister Klimatu i Środowiska nie ma w swoich kompetencjach uprawnień do kontroli przedsiębiorstw energetycznych, ani nie może wchodzić w kompetencje zarządów i rad nadzorczych spółek prawa handlowego. Właściwym organem do kontroli przedsiębiorstw energetycznych, który podejmuje właściwe działania, jest Prezes URE. Na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne², Prezes URE reguluje działalność przedsiębiorstw energetycznych zgodnie z ustawą i polityką energetyczną państwa, zmierzając do równoważenia interesów przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców paliw i energii. Zgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, do zakresu działania Prezesa URE należy zatwierdzanie i kontrolowanie stosowania taryf paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła pod względem zgodności z zasadami określonymi w art. 44, 45 i 46, w tym analizowanie i weryfikowanie kosztów przyjmowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne, jako uzasadnione do kalkulacji cen i stawek opłat w taryfach.

Ad. 2.

Czy Ministerstwo prowadzi analizy dotyczące skutków podwyżek cen energii ciepłej dla gospodarstw domowych i ich wpływu na sytuację ekonomiczną lokatorów?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska, w trosce o odbiorców energii ciepłej, w tym o lokatorów spółdzielni mieszkaniowych, w 2022 roku, biorąc pod uwagę wzrastające w sposób bezprecedensowy ceny węgla kamiennego oraz gazu ziemnego, z których w większości wytwarzane jest ciepło w Polsce, przeanalizowało szereg możliwych do zrealizowania wariantów działań osłonowych przed rosnącymi cenami ciepła przenoszonymi na opłaty za ciepło i obciążające gospodarstwa domowe i podmioty użyteczności publicznej. Wynikiem prac była ustawa z dnia 15 września 2022 r.³ Wobec przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania ciepła, które jest dostarczane do odbiorców końcowych wyłącznie z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe lub użyteczności publicznej, określono obowiązek stosowania ceny ciepła nie wyższej do średniej ceny wytwarzanego ciepła z rekompensatą. Przedsiębiorstwom energetycznym z tytułu sprzedaży ciepła po średnich cenach wytwarzania ciepła z rekompensatą przysługiwała rekompensata, która stanowiła część zobowiązań finansowych odbiorców wobec wytwórcy ciepła. W efekcie wydatki gospodarstw domowych i podmiotów wrażliwych mogły ulec odpowiedniemu ograniczeniu.

Rekompensaty, zgodnie z pierwotnym brzmieniem ustawy, miały być wypłacane w okresie sezonu grzewczego od 1 października 2022 r. do 30 kwietnia 2023 r., co zostało zweryfikowane po wdrożeniu przepisów ustawy. Ustawa z dnia 8 lutego 2023 r.⁴ wprowadziła regulację, która przewidywała, że nowy mechanizm wsparcia będzie obowiązywać w okresie od dnia 1 marca 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r., co oznaczało, że pierwotnie obowiązujący termin stosowania ustawy uległ wydłużeniu do końca 2023 r. Nowelizacja ustawy nałożyła dodatkowe wsparcie dla gospodarstw domowych i instytucji użyteczności publicznej poprzez wdrożenie mechanizmu maksymalnego wzrostu ceny dostawy ciepła, który pozwolił kompleksowo ograniczyć opłaty za dostawę ciepła na potrzeby ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej. Mechanizm przewidział

obliczenie dla każdego systemu ciepłowniczego i każdej grupy taryfowej, maksymalnej ceny dostawy ciepła, która nie może być wyższa niż obliczona cena dostawy ciepła na dzień 30 września 2022 r. powiększona o 40 % wzrostu.

W sytuacjach, gdy dla danego miesięcznego okresu rozliczeniowego nastąpiłby wzrost ceny dostawy ciepła, obliczonej na podstawie cen i stawek opłat stosowanych wobec odbiorców ciepła powyżej ceny maksymalnej, cena płacona przez tych odbiorców jest ograniczona do tej wysokości, a przedsiębiorstwo energetyczne otrzymuje odpowiednie wyrównanie. Ustawą z dnia 7 grudnia 2023 r., a następnie ustawą z dnia 23 maja 2024 r. funkcjonowanie opisanego systemu wsparcia dla odbiorców ciepła zostało przedłużone do 30 czerwca 2025 r. Zgodnie z tymi regulacjami, mechanizm obliczenia maksymalnej ceny dostawy ciepła sprawił, że w pierwszym półroczu 2025 r. cena nie może być wyższa niż obliczona cena dostawy ciepła na dzień 30 września 2022 r. powiększona o 52 % wzrostu. W związku z powyższym, Ministerstwo Klimatu i Środowiska na bieżąco analizuje obowiązujący mechanizm wsparcia odbiorców ciepła, dostosowując go do zmieniającej się sytuacji.

Ad. 3.

Czy rozważane są alternatywne mechanizmy wsparcia, tak aby zminimalizować negatywne skutki finansowe dla spółdzielni mieszkaniowych?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska, wprowadzając ww. mechanizm wsparcia odbiorców ciepła, zminimalizowało skutki finansowe dla spółdzielni mieszkaniowych, a ściślej, dla jej członków, w najtrudniejszym czasie obowiązywania wysokich cen nośników energii i ciepła na rynkach hurtowych i detalicznych. Obecnie monitorowane są efekty wprowadzenia tego mechanizmu. Analizowana jest również dynamika wzrostu taryf dla ciepła wprowadzanych przez przedsiębiorstwa energetyczne i zatwierdzanych przez Prezesa URE.

Kluczowym wsparciem dla odbiorców (w tym mieszkańców spółdzielni mieszkaniowych) jest możliwie szybko przeprowadzona transformacja sektora ciepłowniczego połączona z termomodernizacją budynków mieszkalnych. Pozwoli to na potencjalnie znaczne, systemowe ograniczenie wysokości rachunków za energię służącą do ogrzewania mieszkań. Należy stwierdzić, że transformacja energetyczna ciepłownictwa musi się opierać o przedsięwzięcia, które w znaczący sposób poprawią sytuację sektora ciepłowniczego w Polsce. Utrzymanie wysokiej ekspozycji na paliwa kopalne obniża odporność na rynkowe fluktuacje cenowo-podażowe, dlatego wyjście z tej sytuacji jest traktowane priorytetowo. Za niezmienny należy uznać kierunek działań oparty o cztery filary: elektryfikację ciepłownictwa (pompy ciepła, kotły elektrodowe, odnawialne źródła energii), efektywność energetyczną z coraz większym udziałem termomodernizacji budynków (niezbędnej zwłaszcza w budynkach zarządzanych przez spółdzielnie mieszkaniowe), magazynowanie ciepła oraz transformację cyfrową.

Z perspektywy ciepłownictwa systemowego elektryfikacja oparta o odnawialną energię elektryczną stanowi szansę na odejście od stosowania paliw kopalnych w konwencjonalnych kotłach. Kluczową technologią, co potwierdzają plany oraz akty prawne instytucji europejskich, jest zastosowanie pomp ciepła, z których część strumienia ciepła stanowi ciepło odnawialne. Ponadto, elektryczne kotły elektrodowe mają również coraz większe zastosowanie – ze względu na ich elastyczność oraz względnie niski koszt budowy, w połączeniu z jednostkami wytwórczymi energii elektrycznej z OZE.

Digitalizacja sieci ciepłowniczych, inteligentne liczniki, system zdalnych odczytów, oprogramowanie sterowania to kompleksowe rozwiązania, które otwierają przed

przedsiębiorstwami ciepłowniczymi nowe możliwości zwiększania efektywności operacyjnej oraz usprawniania obsługi klienta. Zastosowanie tych rozwiązań zwiększa również dostępność ilości danych na temat zużycia oraz produkcji energii, które ułatwiają planowanie oraz rozwój przedsiębiorstw, a także wpływają na ograniczenie kosztów i wzrost rentowności.

Informatyzacja ciepłownictwa to znacząca poprawa zarządzania pracą sieci ciepłowniczej, źródeł ciepła i instalacji odbiorczych, wpływająca na efektywne zarządzanie popytem i podażą ciepła lub chłodu. Pozwala lepiej integrować pracę rozproszonych OZE przyczyniając się do optymalizacji zielonego strumienia ciepła, efektywnego zarządzania energią oraz zapewnienia odbiorcom bezpieczeństwa dostaw ciepła o odpowiedniej jakości.

Transformacja ciepłownictwa musi zatem kierować się naczelną zasadą efektywności energetycznej, co nakazuje efektywność kosztowa i świadomość dysponowania ograniczonymi zasobami, dlatego konieczne jest wyeliminowanie marnotrawstwa energii. Reasumując, priorytetową dla ciepłownictwa jest jego elektryfikacja, a kolejnymi krokami następującymi po niej jest integracja źródeł OZE i magazynów ciepła prowadzona równolegle z ewolucją cyfrową sektora opartą m.in. o digitalizację sieci ciepłowniczych, co zapewni niskie ceny ciepła. Z uwagi na skalę niezbędnych inwestycji i ich kosztów są podejmowane wszelkie działania, aby udostępnić przedsiębiorstwom gotowym do transformacji szeroki strumień środków finansowych. Fundusze pochodzą głównie ze środków Unii Europejskiej. Na rynku krajowym głównym operatorem funduszy na transformację ciepłownictwa jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Z wyrazami szacunku
Urszula Zielińska Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska